

**Серія
„Спортивна слава
Львівського державного університету фізичної
культури”**

**ЧУКАРІН
ВІКТОР ІВАНОВИЧ**

**Життєвий шлях, спортивні досягнення,
науково-педагогічна діяльність**

Бібліографічний нарис

Укладач Ірина Свістельник

УДК 796.071:016:929

ББК 75+91.9

Ч 88

Серія
„Спортивна слава Львівського державного
університету фізичної культури”
Започаткована 2015 року

Чукарін Віктор Іванович: життєвий шлях, спортивні досягнення, науково-педагогічна діяльність : бібліогр. нарис / уклад. Ірина Свістельник. – Л. : [б. в.], 2015. – 26 с.

До бібліографічного нарису увійшли короткі відомості про життєвий шлях, спортивні досягнення, науково-педагогічну діяльність та друковані видання багаторазового олімпійського чемпіона Чукаріна Віктора Івановича.

© Свістельник І., 2015

Series
„Sporting glory of the Lviv state University of physical culture”

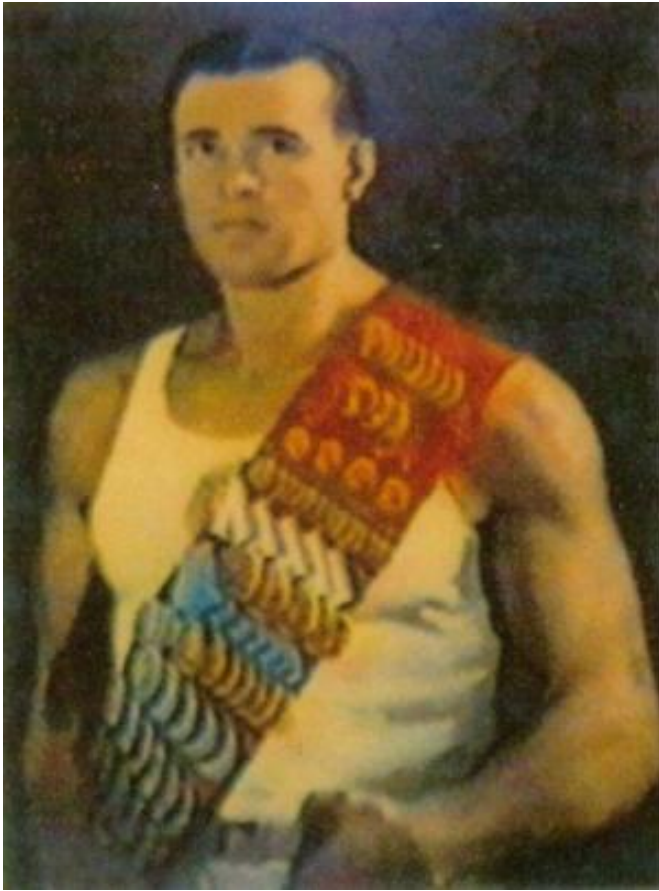
VICTOR CHUKARIN

Vital way, sporting achievements, scientific and
pedagogical activity

Bibliographic essay

Compiler Irina Svistel'nik

ЧУКАРІН ВІКТОР ІВАНОВИЧ (7 липня 1921 – 25 серпня 1984)

Народився 7 липня 1921 року в селі Червоноармійське Донецької області.

Шлях у великий спорт розпочав у Київському технікумі фізичної культури, який закінчив 1941 року. Ще до війни виконав норматив майстра спорту зі спортивної гімнастики. Під час Другої світової війни перебував у полоні на території Німеччини у концтаборі для військовополонених, спочатку в „Бремерфельді”, а згодом у таборі „Зандбостель” (№ 10491). Після війни повернувся у гімнастику і швидко завоював спортивну славу: виявився надзвичайно наполегливим спортсменом, багато тренувався і вже 1946 року брав участь у змаганнях.

З 1946 до 1950 року навчався у Львівському державному інституті фізичної культури. З 1950 року працював на посаді викладача кафедри

гімнастики ЛДІФК, був тренером збірної команди СРСР з гімнастики. Заслужений майстер спорту (1951), доцент (1963).

З ім'ям В. І. Чукаріна пов'язані видатні досягнення рядянської спортивної гімнастики (1952–1958). Перемоги на чемпіонатах СРСР, світу і двох Іграх Олімпіад (1952, 1956) зробили його лідером збірної команди СРСР. На цих змаганнях Віктор Чукарін виборов сім золотих, три срібні та одну бронзову медалі: на Іграх XV Олімпіади здобув чотири золоті та дві срібні медалі, перше місце в абсолютній і командній першостях, у вправах на коні та в опорному стрибку, срібні медалі на брусах та кільцях, п'яте місце на перекладині.

На наступних Олімпійських іграх 1956 року в Мельбурні виборов три золотих, одну срібну та одну бронзову нагороди, перше місце в абсолютній і командній першостях та на брусах, друге – у вільних вправах, третє – на коні. Був триразовим чемпіоном світу, багаторазовим чемпіоном СРСР та Української РСР.

В. І. Чукарін один з перших гімнастів у СРСР використав прогресивну на той час, але мало кому доступну методику інтенсивних і великих за обсягом тренувань: заняття тривалістю 3–4 години щоденно з великою кількістю елементів, з'єднань та цілих композицій, а в окремі періоди тренувального циклу і два заняття на день. Велика кількість львівських гімнастів (В. Пліско, Б. Ткачов, В. Паршин, В. Корольов, М. Кравченко, В. Афонін та ін.) досягли спортивної майстерності, наслідуючи досвід видатного гімнаста та використовуючи його методику тренування.

1955 року побачили світ дві книги В. І. Чукаріна „Путь к вершинам” та „Путь к мастерству”. Популярність Віктора Івановича була величезною: з його зображенням друкували листівки, марки, конверти, про нього писали книги. Зокрема, 1952 року вийшла друком книга В. Петльованого „Шлях олімпійського чемпіона”, 1969 року – книга С. Паливоди „Абсолютний чемпіон Віктор Чукарін”, 1978 року – документальна повість В. А. Пашиніна

„Победный путь”. Але попри величезну славу та популярність видатний спортовець був надзвичайно скромною людиною.

1972 року очолив кафедру гімнастики, якою керував до 1982 року. З 1982 року працював на посаді доцента кафедри спортивної гімнастики.

Підготував близько трьох десятків майстрів спорту, членів збірних команд УРСР та СРСР. За плідну педагогічну працю В. І. Чукаріну було присвоєно звання заслуженого тренера УРСР (1972). За визначні спортивні досягнення був нагороджений орденом і багатьма медалями.

Помер 25 серпня 1984 року. Похований на Личаківському цвинтарі (поле № 4). На могилі встановлений бронзовий пам’ятник (скульптор Яків Чайка). Ідентичний постамент знаходиться у читальній залі бібліотеки ЛДУФК (2-й поверх головного корпусу).

У пам’ять про В. І. Чукаріна у Львові щороку проводять гімнастичний турнір.

Наукові праці В. І. Чукаріна:

1953:

1. Чукарин В. И. Моя тренировка в спортивной гимнастике / В. И. Чукарин // Теория и практика физической культуры. – 1953. – № 3, т. 16. – С. 212–217.

1955:

2. Чукарин В. И. Путь к вершинам / В. И. Чукарин. – М. : Молодая гвардия, 1955. – 207 с.
3. Чукарин В. И. Путь к мастерству / В. И. Чукарин. – М. : Физкультура и спорт, 1955. – 56 с.

1957:

4. Чукарин В. И. Тренировка гимнаста / В. И. Чукарин // Советская Украина. – 1957. – С. 8.
5. Чукарін В. І. Як виступали гімнасти (вивчати досвід олімпійців) / В. І. Чукарін // Радянський спорт. – 1957. – 26 лют. – С. 2.

1958:

6. Чукарин В. И. Гимнастику любят... (к итогам первенства мира по гимнастике) / В. И. Чукарин // Физкультура и спорт. – 1958. – № 8. – С. 17–19.
7. Васильков Г. А. Первые шаги – главное / Г. А. Васильков, В. И. Чукарин // Советский спорт. – 1958. – 26 февр. – С. 6.
8. Чукарин В. И. Путь к вершинам / В. И. Чукарин. – Прага : Спорт, 1958. – 207 с.

1961:

9. Чукарин В. Некоторые итоги чемпионата СССР / Виктор Чукарин // Правда. – 1961. – 18 нояб.

1962:

10. Чукарин В. И. Вопросы технической подготовки гимнастов / В. И. Чукарин // Тез. докл. XVII конф. преподавателей ин-та за 1962 год. – Львов, 1962. – С. 46–49.
11. Чукарин В. И. Вопросы технической подготовки гимнастов / В. И. Чукарин, В. М. Смолевский // Теория и практика физической культуры. – 1962. – № 2. – С. 18–22.
12. Чукарин В. И. Пути улучшения технической подготовки гимнастов / В. И. Чукарин, В. М. Смолевский // Теория и практика физической культуры. – 1962. – № 9. – С. 16–19.

1964:

13. Собенко П. Т. Контрольные упражнения для определения уровня развития силы, быстроты и выносливости у гимнастов-мужчин / П. Т. Собенко, В. И. Чукарин, В. Н. Афонин // Тез. докл. XIX конф. по итогам науч.-исслед. работы преподавателей ин-та за 1964 год. – Львов, 1964. – С. 58–59.

1965:

14. Чукарин В. И. Когда надо заканчивать выступать / В. И. Чукарин // Старт. – 1965. – № 8.

1966:

15. Чукарин В. И. Определение уровня развития основных физических качеств гимнастов / В. И. Чукарин, В. Н. Афонин, П. Т. Собенко // Теория и практика физической культуры. – 1966. – № 12. – С. 20–24.
16. Собенко П. Т. Определение силы, быстроты и выносливости у гимнастов / П. Т. Собенко, В. И. Чукарин, В. Н. Афонин // Теория и практика физической культуры. – 1966. – № 12. – С. 20–23.
17. Собенко П. Т. Визначення рівня розвитку сили, швидкості і витривалості у гімнастів різних розрядів / П. Т. Собенко, В. І. Чукарін, В. Н. Афонін // Тези доп. XX конф. по підсумках наук.-дослід. роботи викл. ін-ту за 1965 рік. – Львів, 1966. – С. 99–102.

1968:

18. Листов А. Г. Пути дальнейшего совершенствования метода оценки в спортивной гимнастике / А. Г. Листов, В. И. Чукарин // Теория и практика физической культуры. – 1968. – № 2. – С. 55–58.

1969:

19. Чукарин В. И. Оборот назад с поворотом кругом в упор на брусьях / В. И. Чукарин, Я. Я. Краснов, А. Л. Кущевский // Теория и практика физической культуры. – 1969. – № 11. – С. 66–67.

20. Собенко П. Т. О нормативах технической подготовки гимнастов-мужчин / П. Т. Собенко, В. И. Чукарин, В. Н. Афонин // Теория и практика физической культуры. – 1969. – № 4. – С. 22.

1970:

21. Чукарин В. И. В помощь юному гимнасту / В. И. Чукарин. – К. : Здоров'я, 1970.
22. Чукарин В. И. Соскок-лет с поворотом на 360° с перекладины / В. И. Чукарин, Р. И. Райтер // Теория и практика физической культуры. – 1970. – № 2. – С. 19.
23. Васильков Г. А. Гімнастику – наймолодшим / А. Г. Васильков, В. І. Чукарін. – К. : Здоров'я, 1970. – 123 с.

1971:

24. Чукарин В. И. Техника использования подъема „дугой” с поворотом кругом на брусьях / В. И. Чукарин // Теория и практика физической культуры. – 1971. – № 3.
25. Чукарин В. И. Преодоление чувства страха при выполнении гимнастических упражнений : метод. разработ. по гимнастике / В. И. Чукарин, А. Б. Кривенко, Н. И. Славик ; под общ. ред. Б. Г. Сильченко. – К., 1971. – С. 2–10.

1975:

26. Чукарин В. И. Техника и методика выполнения поворота на 360° на перекладине / В. И. Чукарин // Гимнастика : сб. – М., 1975. – Вып. 2.

1976:

27. Электромеханический тонометр на основе прецизионного серийного резистора / Чукарин В. И., Руднев А. Н., Горобец В. П., Шипуш Ю. Н. // Теория и практика физической культуры. – 1976. – № 7. – С. 70.

1977:

28. Чукарин В. И. Методика составления произвольных упражнений / В. И. Чукарин // Сб тр. ОГИФК. – Омск, 1977. – С. 24.

29. Чукарин В. И. Техника и методика обучения соскоку ноги врозь с использованием хлеста на перекладине / В. И. Чукарин // Гимнастика : сб. – М., 1977. – Вып. 1.

1978:

30. Чукарин В. И. Соперничество ведущих гимнастов мира / В. И. Чукарин, С. И. Трущелев // Теория и практика физической культуры. – 1978. – № 1. – С. 8.
31. Чукарин В. И. Показатели функционального состояния нервно-мышечного аппарата гимнастов при различных вариантах чередования снарядов / В. И. Чукарин, К. Г. Петренко, Ю. В. Менхин // Теория и практика физической культуры. – 1978. – № 4. – С. 13.
32. Петренко К. Г. Влияние дозированной силовой нагрузки на качество последующей тренировочной работы и характер изменений динамических характеристик гимнастических элементов / К. Г. Петренко, В. И. Чукарин // Комплексная оценка эффективности спортивной тренировки : тез. докл. респуб. науч. конф. – К., 1978. – С. 57–60.
33. Петренко К. Г. Влияние дозированной тренировочной нагрузки на характер последующей тренировочной работы гимнастов / К. Г. Петренко, В. И. Чукарин // Комплексная оценка эффективности спортивной тренировки : тез. докл. науч. конф. – К., 1978. – С. 128.
34. Петренко К. Г. Исследование влияния тренировочной нагрузки на состояние нервно-мышечного аппарата гимнастов при различных вариантах чередования снарядов / К. Г. Петренко, Ю. В. Менхин, В. И. Чукарин // Теория и практика физической культуры. – 1978. – № 9. – С. 29.

1979:

35. Устройство для измерения усилий, прилагаемых к деформируемой части спортивного снаряда : а. с. № 760104 / Б. М. Зайдель, А. Л. Васильчук, М. А. Джафаров, В. И. Чукарин. – М., 1979.

36. Многофункциональная установка для применения в учебно-тренировочном процессе по гимнастике / М. А. Джафаров, А. Л. Васильчук, М. А. Зайдель, В. И. Чукарин // Спортивная практика и тренажеры. – М., 1979. – С. 18.

1980:

37. Чукарин В. И. Влияние тренировочных нагрузок на показатели прироста силы мышц плечевого пояса в подготовительном периоде тренировочного цикла / В. И. Чукарин, К. Г. Петренко // Научно-методические основы подготовки спортсменов высокого класса : тез. докл. науч.-метод. конф. – К., 1980. – С. 136–137.

38. Чукарин В. И. Техническое устройство для комплексных биомеханических исследований / В. И. Чукарин, М. А. Джафаров, А. Л. Васильчук // Стандартизация измерений в спорте. – Минск, 1980. – С. 129.

39. Васильчук А. Л. Активное состояние мышц гимнасток высокого класса при упражнениях на разновысоких брусьях / А. Л. Васильчук, М. А. Джафаров, В. И. Чукарин // Научно-методические основы подготовки спортсменов высокого класса : тез. докл. науч. конф. – К., 1980. – С. 95–96.

40. Джафаров М. А. Активное состояние мышц при выполнении упражнений на брусьях / М. А. Джафаров, А. Л. Васильчук, В. И. Чукарин // Современная антропогенетика и спорт. – Винница, 1980. – С. 49.

41. Джафаров М. А. Влияние антропометрических показателей на биомеханические характеристики упражнений на брусьях / М. А. Джафаров, А. Л. Васильчук, В. И. Чукарин // Современная антропогенетика и спорт. – Винница, 1980. – С. 29.

42. Джафаров М. А. Новые технические устройства для биомеханических исследований / М. А. Джафаров, А. Л. Васильчук, В. И. Чукарин // Стандартизация измерений в спорте. – М., 1980. – С. 48.

1982:

43. Васильчук А. Л. О факторах, влияющих на двигательную активность мышц гимнасток высокой квалификации при упражнениях на брусьях разной высоты / А. Л. Васильчук, М. А. Джафаров, В. И. Чукарин // Физиологические факторы, определяющие и лимитирующие спортивную работоспособность : тез. докл. XVI Всесоюз. конф. по физиологии мышечной дея-ти. – М., 1982. – С. 28–29.
44. Джафаров М. А. Влияние антропометрических показателей гимнасток на проявление динамических усилий при упражнениях на разновысоких брусьях / М. А. Джафаров, А. Л. Васильчук, В. И. Чукарин // Актуальные проблемы дальнейшего развития массовой физической культуры, повышения спортивного мастерства. – Черкассы, 1982. – С. 231–234.

Книги та публікації про В. І. Чукаріна:

1. Великие спортсмены [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vespo.com.ua/sportivnaya-gimnastika/viktor-chukarin/>
2. Виктор Иванович Чукарин // В стране Олимпия. – М. : Молодая гвардия, 1974. – С. 38–40.
3. Виктор Чукарин. – М. : Физкультура и спорт, 1957.
4. Дважды абсолютный [Виктор Чукарин] / В. Штейнбах // Герои олимпийских баталий. – С. : Сов. Россия, 1974. – С. 88–93.
5. Джафаров М. А. Український гімнаст Віктор Чукарін – перший у світі семиразовий чемпіон двох Олімпійських ігор (до 90-річчя з дня народження) / М. А. Джафаров // Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Л., 2011. – Вип. 62. – С. 5–8.
6. Легенды советского спорта [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://sportlegend.kulichki.net/gymnastics/chukarin.htm>

7. Паливода С. Абсолютний чемпіон Віктор Чукарін / С. Паливода. – Л. : Книжково-журн. Вид-во, 1960. – 71 с.
8. Пашинин В. А. Победный путь: документальная повесть о заслуженном мастере спорта В. И. Чукарине. – М.: Физкультура и спорт, 1978. – 220 с.
9. Первопроходец [о В. И. Чукарине] / Волошин А. П., Ксензенко Ф. М. // У олимпийской черты. – К., 1988. – С. 82–86.
10. Петльований В. Золотий фініш / В. Петльований. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К. : Молодь, 1957. – 70 с.
11. Петльований В. Шлях Олімпійського чемпіона / В. Петльований. – К. : Молодь, 1952. – 43 с.
12. Петренко К. Постать В. І. Чукаріна – приклад відданого служіння гімнастиці (до 80-річчя з дня народження) // Сучасні проблеми розвитку теорії і методики гімнастики : зб. наук. матеріалів. – Л., 2001. – С. 3–5.
13. Романяк М. Чукаріна виштовхували з п'єдесталу / М. Романяк // Високий замок. – 2001. – 13 лип. – С. 14.
14. Руденко А. Я. Виктор Чукарин / Руденко А. Я. // Олимпийцами не рождаются : монографія. – Львов, 1980. – С. 124–125.
15. Садовник Е. Виктор Чукарин. Борьба до победы / Елена Садовник // Олімпійська арена. – 2011. - № 9. – С. 58-61.
16. Собенко П. Тренування гімнаста / П. Собенко. – К. : Молодь, 1955. – 47 с.
17. Спасибі, солдате! // Старт. – 1980. – № 5. – С. 4–5. [Чукарін В. І., про нього].
18. Стефак В. Першопроходець / В. Стефак // На олімпійській вершинах. – К. : Здоров'я, 1977. – С. 11–27.
19. Фотоальбом В. Чукаріна. – 22 арк.
20. Чукарин В. Путь к вершинам / Виктор Чукарин. – М. : Молодая гвардия, 1955. – 207 с.

21. Чукарин В. Путь к мастерству / Виктор Чукарин. – М. : Физкультура и спорт, 1955. – 56 с.
22. Чукарін Віктор Іванович [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
23. Шматенко Н. Великі імена олімпійського спорту / Наталія Шматенко // Історія олімпійського спорту України : матеріали IV Всеукр. студент. наук.-практ. конф. – Донецьк, 2008. – С. 308–312.

Статті:

М.А. ДЖАФАРОВ

**УКРАЇНСЬКИЙ ГІМНАСТ ВІКТОР ЧУКАРІН – ПЕРШИЙ У СВІТІ
СЕМИРАЗОВИЙ ЧЕМПІОН ДВОХ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГОР**

До 90-річчя з дня народження

[Здоровий спосіб життя : зб. наук. ст. – Л., 2011. – Вип. 62. – С. 5–8.]

9 листопада 2011 р. Віктору Чукаріну виповнилось би 90 років.

У 1952 році північ Європи була озорена Україною – львів'янин В.Чукарін в Гельсінки на XVI Олімпійських іграх став абсолютним чемпіоном зі спортивної гімнастики, завоював свої перші шість олімпійських медалей (4 золоті, 2 срібні). Мало того, Львів у той історичний 1952-й став головним спортивним містом у світі, оскільки його мешканець привіз додому аж 6 олімпійських медалей. До того лише американський атлет Д. Оуенс привіз із XI Олімпійських ігор у 1936 р. додому чотири медалі і потрапив у Книгу рекордів Гіннеса.

65 років тому (1946 р.) у Львові почав працювати перший на Західних землях України Державний інститут фізичної культури. Так сталося, що Віктор Чукарін і я стали фактично засновниками цього інституту. Він першим та єдиним абітурієнтом – майстром спорту, а я – його викладачем анатомії і біомеханіки, далі ми стали колегами, науковцями, співавторами винаходів.

Пам'ятаю, з першого навчального дня найбільш популярною особистістю в інституті як серед студентів, так і серед викладачів був усіма шанований Віктор Чукарін. Він відмінно пізнав особливості взаємодії свого організму з спортивним середовищем та механізми управління своїм організмом, особливо, руховим апаратом.

Ще у 1948 р., на другому курсі, Чукарін став першим львів'янином – абсолютним чемпіоном України.

У 1949 р., на третьому курсі, Чукарін став першим українським гімнастом – абсолютним чемпіоном серед спортсменів 15 радянських республік. Таку перемогу і таке звання він отримав ще тричі – в 1951, 1953 і 1955 рр.

Віктор Чукарін успішно закінчив Alma mater з першим випуском у 1950 р. До речі, цей інститут закінчили три покоління його родини: він з дружиною, дві доньки, онука і зять, кандидат педагогічних наук, доцент, який нині завідує в університеті кафедрою плавання.

У 1952 р. на XV і в 1956р. на XVI Олімпійських іграх В.Чукарін **вперше** в історії України завоював звання абсолютного чемпіона цих Ігор, отримав 11 медалей (7 – золотих, 3 – срібні, 1 – бронзову) і став **першим у світі** семиразовим чемпіоном Олімпійських ігор.

Цю історичну славу СРСР принесла Україна, Україні – Львів, а Львову – інститут фізичної культури і Віктор Іванович Чукарін! Він **уперше** в історії Олімпійських ігор підняв ім'я своєї Батьківщини – України на найвищий рівень олімпійського п'єдесталу!

У 1952 р. німецький журнал першим визнав В. Чукаріна "Der beste Turner der Welt" ("Найкращий гімнаст світу").

У 1954 р. у Римі український гімнаст В. Чукарін **уперше** став і абсолютним чемпіоном **світу!**

Ним гордилися послідовники, вважали його своїм кумиром. Коли я був головою ДЕК в Київському ДІФК і приймав державні іспити у випускника, другого видатного українського гімнаста Бориса Шахліна, то він казав:

"Когда мы карабкались на вершины большого спорта, там уже во весь рост стоял Виктор Чукарин".

Міжнародні золоті медалі Віктора Чукаріна (1949–1956 рр.)

Назва першості	Звання	
	Абсолютний чемпіон	Чемпіон
XV Олімпійські ігри 1952 р.	1	3
Чемпіонат Світу 1954 р.	1	2
XVI Олімпійські ігри 1956 р.	1	2
Чемпіонати СРСР 1949–1955 рр.	4	13
<i>Разом</i>	1	20
Загальна кількість золотих медалей	27	

У таблиці вказані лише 27 міжнародних чемпіонських медалей В.Чукаріна, яких ніхто не мав до нього. Треба підкреслити, що 7 чемпіонських золотих медалей Олімпійських ігор, складаються з двох медалей абсолютного чемпіона і п'яти медалей чемпіона. Аналогічно, 3 чемпіонських золотих медалі світу – з однієї медалі абсолютного чемпіона світу і двох медалей чемпіона світу; 17 чемпіонських золотих медалей СРСР – з чотирьох золотих медалей абсолютного чемпіона і тринадцяти медалей чемпіона СРСР.

Особливо вражає те, що В. Чукарін, уперше і раніше усіх українських і радянських гімнастів, у вказаних у таблиці семи міжнародних гімнастичних змаганнях був 7-разовим абсолютним чемпіоном у багатоборстві та 20-разовим чемпіоном у видах гімнастичних вправ. Доказом тому є такі дані

XV Олімпійські ігри, Гельсінкі, 1952 р.

На жаль, у чоловічій команді гімнастів з України був лише один В.Чукарін.

Багатоборство:	1 місце – В. Чукарін -115,70	золота медаль абсолютного чемпіона
Вправи на коні:	1 місце – В. Чукарін -19,50	золота медаль чемпіона

Опорний стрибок: 1 місце – В.Чукарін -19,20 золота медаль чемпіона
Командна першість 1. СРСР - 574,00 золота медаль чемпіона
2. Швейцарія - 567, 55
3.Фінляндія -564,25

Першість світу, Рим, 1954 р.

Багатоборство: 1 місце – В.Чукарін - 115, 45 золота медаль абсолютного чемпіона
Вправи на брусах: 1 місце – В.Чукарін -19,75 золота медаль чемпіона
Командна першість: 1.СРСР -689,90 золота медаль чемпіона
2. Японія - 673,30
3. Швейцарія - 671, 55

XVI Олімпійські ігри, Мельбурн, 1956 рік

Багатоборство: 1 місце – В.Чукарін золота медаль абсолютного чемпіона
Вправи на брусах: 1 місце – В.Чукарін золота медаль чемпіона
Командна першість: 1 місце – СРСР – золота медаль чемпіона

1951 р. В. І. Чукарін отримав звання заслуженого майстра спорту СРСР, у 1963 р. – звання доцента кафедри гімнастики, у 1967 р. – звання судді міжнародної категорії, а в 1972 р. став заслуженим тренером України.

У 1971 р. доцент В. І. Чукарін за конкурсом був обраний завідувачем кафедри гімнастики Львівського державного інституту фізичної культури, де виховав першого галичанина - чемпіона XXII Олімпійських ігор Б. Макуца та понад двадцять майстрів спорту.

За заслуги В. І. Чукаріна, єдиного серед львівських спортсменів, нагородили найвищим орденом СРСР, двічі обирали депутатом міської ради.

Після 38 років навчання і праці на кафедрі гімнастики ЛДІФК на посаді завідувача кафедри, після тяжкої хвороби Віктор Іванович Чукарін помер у 1984 р. Видатна людина, народившись на землі Донеччини, покоїться в землі Львова. Він багато зробив для своєї Батьківщини, свого народу. Громада міста і області, увесь колектив інституту поховали його на полі № 4 Личаківського цвинтаря поруч із великими Іваном Франком і Соломією Крушельницькою. Вулиці Львова названі їхніми іменами.

Хіба не від нас, живих, залежить, чи будуть ті, кого сьогодні з нами немає, і далі служити народу, як вони це робили за життя. Тому я щиро вдячний голові міської ради А. Садовому, його заступникові В. Косіву, депутатській комісії, ректорам Є. Приступі, А. Бокотею, які підтримали мою ініціативу встановлення на фасаді головного корпусу університету меморіальної дошки Вікторові Чукаріну. Багато людей мріяло про те, щоб університет фізичної культури носив ім'я Віктора Чукаріна. Достатньо згадати одностайне рішення кафедри гімнастики ЛДУФК ще в 2008 р. про клопотання щодо присвоєння університету фізичної культури імені Віктора Чукаріна. Такої ж думки притримуються учасники XVI Олімпійських ігор Геннадій Андросов та Віталій Чорнобай, срібний призер XVIII Олімпійських ігор Георгій Прокопенко, чемпіон XXI Олімпійських ігор Петро Король, чемпіон XXII Олімпійських ігор Богдан Макуц, бронзовий призер XXIV Олімпійських ігор Микола Смірнов.

Щира подяка десятому ректору ЛДУФК Є. Приступі, який уперше в університеті урочисто відзначив ювілейну дату видатного випускника Державного університету фізичної культури В. Чукаріна, який на весь світ прославив Україну та Львів!

Я, український вчений азербайджанського походження, понад півстоліття навчав та виховував студентську молодь інституту, 28 олімпійців, серед яких 12 призерів. У той же час 33 роки був завідувачем кафедри, 11 – деканом, 8 – головою профкому інституту, т. в. о. ректора. Це дало мені приємну можливість упродовж 38 років бачити незвичайний ріст цієї великої Людини, пишатися ним.

Я упевнений, що керівництво України має ґрунтовну підставу – величезні та перші в історії олімпійського руху заслуги співвітчизника, семиразового золотого олімпійця Віктора Чукаріна, щоб надати його ім'я вищому навчальному закладу – Львівському державному університету фізичної культури.

У цьому імені університету збережеться величне значення Львова, України та її видатного сина як в історії Олімпійських ігор, так і в історії нашої Батьківщини!

ЛІТЕРАТУРА:

1. Джафаров М. Вшановуючи легенду / Мамед Джафаров // Суботня пошта. – 2009. – 12 верес.
2. Джафаров М. Львівські видатні олімпійці за Віктора Чукаріна / Мамед Джафаров // Львівська пошта. – 2010. – 16 жовт.
3. Петльований В. Шлях олімпійського чемпіона / В. Петльований. – К., 1952.
4. Чукарин В. Путь к мастерству / Виктор Чукарин. – М., 1955.
5. Чукарин В. Большая советская энциклопедия. – М., 1978. – Т. 29. – С. 252.

ПОСТАТЬ В. І. ЧУКАРИНА – ПРИКЛАД ВІДДАНОГО СЛУЖІННЯ ГІМНАСТИЦІ

(ДО 80-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ)

КОСТЯНТИН ПЕТРЕНКО

Львівський державний інститут фізичної культури

[Сучасні проблеми розвитку теорії і методики гімнастики : зб. наук. матеріалів. – Л., 2001. – С. 3–5.]

В липні 2001 року виповнюється 80 років з дня народження ушанованого гімнаста сучасності, видатного тренера і педагога В. І. Чукаріна.

Його стислі біографічні дані. Народився 7 липня. 1921 року в с. Червоноармійському Новоазовського району Донецької області в родині селян. В 1928 році розпочав навчання у початковій школі. В 1924 році разом з батьками переїхав в м. Маріуполь, де продовжив навчання в середній школі, а потім в металургійному технікумі. В 1938 році – студент Київського технікуму фізичної культури. З червня 1941 – у лавах Червоної армії, трохи

пізніше – поранення, контузія, полон, концтабір, сільськогосподарські роботи. Повернувшись з полону після закінчення війни і свого визволення в рідний Маріуполь, В. І. Чукарін побачив спалений будинок, в якому проживав дитиною, з великими труднощами розшукав маму і сестру. Попрацювавши якийсь час інструктором фізкультури в Маріуполі, В.І.Чукарін вже в 1946 році поступає у Львівський державний інститут фізичної культури. З цього часу все його життя було пов'язане зі Львовом.

В 1950 році В. І. Чукарін закінчив інститут і був залишений в ньому як викладач кафедри гімнастики. Саме тут завойовувались його головні перемоги, що будувались на базі науково обґрунтованих щоденних тренувань. Чітко сплановані завдання на кожний тренувальний період, постійний творчий пошук створення нових складних та оригінальних елементів та композицій дозволили В. І. Чукаріну та його тренеру П. Т. Собенко досягти вершин спортивної майстерності,

Перемоги В. І. Чукаріна на Чемпіонатах Радянського Союзу у 1950 – 1951 рр. створили його імідж як надійного, психологічно підготовленого і стійкого лідера збірної команди. В серпні 1952 року він виступає у складі нашої команди на Олімпійських Іграх в Гельсінкі. Завойовує золоті медалі в особистому і командному заліках, у вправах на копії і опорному стрибку, срібні медалі на брусах і кільцях.

Виступаючи в 35-річному віці на своїй другій Олімпіаді в Мельбурні В.І. Чукарін стає абсолютним переможцем змагань, разом з друзями по команді виборює командну першість, завойовує золоту медаль на брусах, бронзову – на коні, срібну – на вільних вправах

Між ними змаганнями була не менш важлива перемога на Чемпіонаті Світу 1954 року.

На цих трьох змаганнях В. І. Чукарін завоював 10 золотих, 3 срібних і 2 бронзових медалі.

В рахунок неофіційного командного заліку на двох Олімпіадах наші гімнасти внесли 156,5 очка. Саме В. І. Чукарін приніс 5,9 очок.

Досягти таких результатів йому вдалося завдяки високій обдарованості, працездатності та цілеспрямованості.

За визначні спортивні досягнення В. І. Чукарін був нагороджений найвищим державним орденом і багатьма медалями.

Свій педагогічний шлях він розпочав ще діючим спортсменом. Ті якості, які дозволили стати йому видатним спортсменом, він прищеплював своїм учням, виховував у них найкращі людські риси.

Працюючи на кафедрі гімнастики Львівського ІФК викладачем, старшим викладачем, доцентом, завідувачем кафедри, В. І. Чукарін досяг значних успіхів у педагогічній і громадській діяльності. Це йому належить пріоритет у проведенні відкритих тренувальних занять, навчання техніці гімнастичних елементів за базовим принципом.

Ним підготовлено близько трьох десятків майстрів спорту, членів збірних команд України і радянського Союзу. Найбільш відомим серед них є Чемпіон України, Член збірної команди СРСР, дрібний призер Чемпіонату Світу у командному заліку, майстер спорту міжнародного класу В. Сафронов.

Свій багатий спортивний досвід В. І. Чукарін передавав провідним спортсменам країни, працюючи старшим тренером збірної команди СРСР зі спортивної гімнастики. За плідну педагогічну працю у 1972 році йому було присвоєно звання Заслуженого тренера України.

На протязі багатьох років В. І. Чукарін був депутатом обласної, міської і районної ради народних депутатів, очолював обласну федерацію спортивної гімнастики. Це завдяки йому Львів був і залишається одним з провідних гімнастичних центрів на Україні.

Одного разу до гімнастичного залу інституту фізичної культури завітав відомий Львівський скульптор Я. Чайка, і побачив В. І. Чукаріна біля гімнастичного снаряду.

Образ, який залишився у пам'яті скульптора, був втілений у кам'яній постаті видатного педагога і спортсмена. Точно така скульптура встановлена і на могилі В.І.Чукаріна, в зелені дерев і квітах.

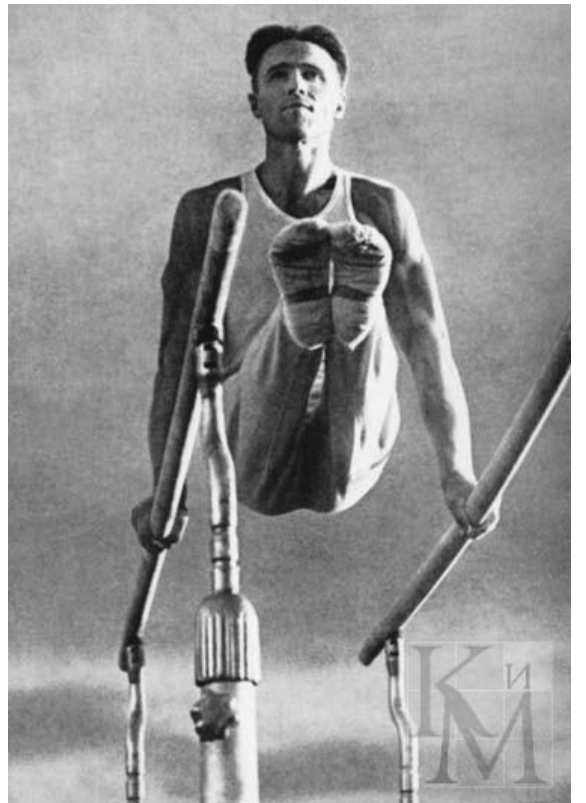
Щороку на початку навчального року весь склад кафедри разом зі студентами приходять на могилу В. І. Чукаріна, щоб віддати шану людині, яка створила Львівську школу спортивної гімнастики, присвятивши їй все своє життя. Справу В. І. Чукаріна продовжують його чисельні учні, в серцях яких горить вогонь, запалений Другом і Вчителем.

Література:

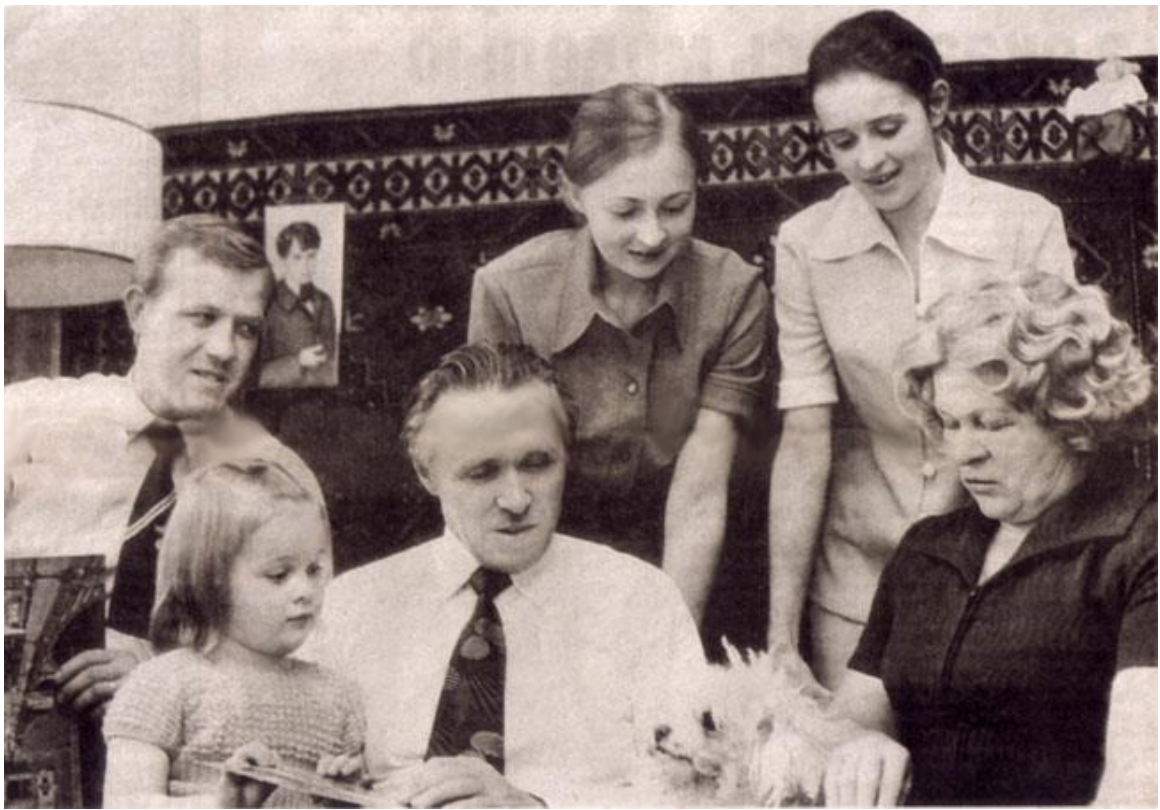
1. Симонов Е. В. Чукарин. – М. : ФиС, 1957. – 16 с.
2. Некрасовский Ю. Первый ильичевский олимпиец / Ю. Некрасовский // Ильичевец. – 1997. – № 11.
3. Морсель Х. Олимпийские игры и телевидение / Х. Морсель // Наука в олимпийском спорте. – 1999. – № 1. – С. 117–122.
4. Гавриляк В. Участь спортсменів України в Іграх Олімпіад та зимових Олімпійських Іграх / В. Гавриляк // Наука в олимпийском спорте. – 1999. – № 1. – С. 130–146.

Світлини:

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЧУКАРІН
ВІКТОР ІВАНОВИЧ**

Життєвий шлях, спортивні досягнення,
науково-педагогічна діяльність

Бібліографічний нарис

Укладач – Ірина Свістельник